herpy

FRØER

Red-legged Kassina

Phlyctimantis maculatus

Phlyctimantis maculatus er en slank, nataktiv frø fra Østafrika og det nordøstlige Sydafrika med gråbrun, mørkplettet ryg og knaldrøde felter på indersiden af bagbenene. Den går og løber hellere end at hoppe, klatrer i grene om natten og graver sig ned om dagen. Arten er hårdfør og kan holdes i par eller små grupper, men haletudserne er usædvanligt længe om at blive til frøer.

Familie: Hyperoliidae Tidligere navn: *Kassina maculata; Hylambates maculatus* Udgivet 15. november 2026

Mild hudgift

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**6-8 cm** snude-kloak-længde
Levetid	**10-15 år**
Aktiv	**Nat**
Levevis	**Træboende, jordboende og gravende**
Biotop	**Savanne og vådområde**
Hudgift	**Mild** Vask hænderne efter kontakt, og hold fingrene fra øjne og mund
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**75 × 60 × 60 cm** L × B × H til 3 voksne dyr
Temperatur, dag	**22-27 °C**
Temperatur, nat	**20-23 °C**
Luftfugtighed	**60-80 %**
Vand	**Vanddel** dybde 5 cm
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 2
Kost	**Insekter**
Holdes	**Parvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Udvikling	**Haletudser i vand**
Æglægning	**I vand**
Æg pr. lægning	**300**
Lægninger pr. år	**2-3**
Klækning	**3-5 dage** ved 24 °C
Larvetid	**150-300 dage** fra klækning til metamorfose
Larvefoder	**Alger/planter og færdigfoder**
Yngelpleje	**Ingen**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Ikke opført på CITES ifølge opslagstabellen, så der kræves ingen CITES-papirer. EU-bilaget er ikke aflæst for frøer og er derfor udeladt.

Om arten

Phlyctimantis maculatus er en mellemstor, slank frø. Hannerne bliver 6-7 cm fra snude til kloak, hunnerne lidt større og mere buttede, og de største dyr når 8 cm. Ryggen er sølvagtig grå- til gråbrun, sommetider grønlig, med et leopardagtigt mønster af mørkebrune til sorte pletter, der hver har en lys kant. Indersiden af bagbenene er knaldrød, en farve, der kun ses, når frøen bevæger sig, og som skræmmer rovdyr. Bugen er hvid og ru. Frøen kan skifte fra lys til mørk, både for at falde i ét med omgivelserne og for at styre sin temperatur. Øjnene er store med lodrette pupiller, og tæerne har veludviklede hæfteskiver, der hjælper den med at klatre. I stedet for at hoppe går eller løber den på bagbenene.

Arten hører til familien Hyperoliidae og blev beskrevet af Duméril i 1853 som *Hylambates maculatus*. Den stod længe i slægten *Kassina* som *Kassina maculata* og blev i 2016 flyttet til *Phlyctimantis* af Portik og Blackburn. Nyere oversigter fører den igen i *Hylambates*, så alle tre slægtsnavne bruges stadig. Der er ikke beskrevet underarter.

Huden indeholder forsvarsstoffer. *P. maculatus* afgiver en karakteristisk lugt, når den håndteres, og smager så dårligt, at mange rovdyr lader den være. Det skyldes aminer og peptider som caerulein og kassinin fra hudkirtlerne. Hvordan stofferne virker på mennesker, er ikke dokumenteret, så hudgiften er sat til mild: vask hænder efter kontakt, og hold dem væk fra øjne, mund og sår. Stofferne dannes i huden selv, og der er intet, der tyder på, at opdrættede dyr er uden dem.

Udbredelse og levested

Phlyctimantis maculatus lever i den tropiske og subtropiske del af Afrikas østkyst: Kenya, Tanzania, Malawi, Mozambique, det østlige lavland i Zimbabwe, Eswatini og det nordøstlige Sydafrika. I Sydafrika går udbredelsen fra Pafuri i det nordøstlige Limpopo gennem det østlige Mpumalanga til kystlavlandet i KwaZulu-Natal, blandt andet omkring Kosi Bay, Hluhluwe og iSimangaliso, og arten findes i Kruger National Park. Den er først og fremmest en lavlandsart, men er også fundet i Vumba-bjergene i Zimbabwe i 1.400 meters højde.

> **Oprindelig udbredelse:** Kenya, Tanzania, Malawi, Mozambique, Zimbabwe, Sydafrika og Eswatini.

LEVESTED

Phlyctimantis maculatus lever i busksavanne, krat, græsland og skovkanter og i sumpe, moser, damme og landlige haver, så længe der er ferskvand eller høj luftfugtighed i nærheden. Mange af levestederne bliver til sumpområder i regntiden. Arten yngler i tæt bevoksede vandhuller, moser og damme.

Frøen er nataktiv. Om dagen ligger den skjult i tæt vegetation som siv og papyrus, under træstammer, i bladhjørnerne på bananplanter eller nedgravet i fugtig jord. Om natten klatrer den op i træer og høje buske for at jage. I den tørre vinter er den fundet i huler, som den selv har gravet i det fugtige mudder i bunden af udtørrede vandhuller, eller under fugtigt affald. I Sydafrika begynder yngletiden som regel i begyndelsen af november og varer til slutningen af februar, afhængigt af regnen. Temperatur og luftfugtighed på levestederne er ikke dokumenteret.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

Pasning

TERRARIET

Angivelserne for et par eller en trio svinger fra 60 × 45 × 60 cm til 60 × 75 × 60 cm, og et terrarie med stort bundareal er at foretrække: *Phlyctimantis maculatus* lever mest på jorden, men klatrer gerne op til omkring 50 cm. Brug glas eller PVC, for træ tåler ikke fugten.

Bunden skal være 8-10 cm dyb, så frøerne kan grave sig ned, fx kokosfiber, tørv eller bark med et lag mos ovenpå, der holder på fugten. Giv både fugtige og tørrere områder. Grene, rødder og stærke planter giver klatremuligheder, men lad det meste af bunden være fri. Korkbark og tæt beplantning giver skjul, og en afskærmet bagvæg gør dyrene trygge. Fjern afføring, døde planterester og foderrester hver dag, og skyl løse genstande jævnligt med varmt vand uden rengøringsmidler.

TEMPERATUR

Om dagen holdes terrariet på 22-27 °C med en varm ende omkring 26 °C og en køligere ende omkring 20-22 °C, og om natten 20-23 °C. I mange stuer klarer lysrørene det meste af opvarmningen, ellers bruges en termostatstyret varmemåtte, varmekabel eller varmelampe. Frøerne må ikke kunne komme i direkte kontakt med lamperne.

Mål med et termometer og et hygrometer, og aflæs dem mindst én gang om dagen. En egentlig vinterhvile er ikke nødvendig, men en tørtid indgår i avlen (se Parring).

Læs mere: Varme og temperatur Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG SPRØJTNING

Luftfugtigheden ligger om dagen på 60-70 % og må gerne stige til 70-80 % om natten. Sprøjt hver aften med lunkent vand, gerne med et tidsstyret sprøjteanlæg, så fugten stiger, når lyset slukkes. Om morgenen skal ventilationen bringe fugten ned igen: dug på ruden og planterne er fint ved lysets tænding, men den skal tørre ind i løbet af formiddagen. Gør den ikke det, er ventilationen for dårlig. Undgå træk.

VAND OG VANDKVALITET

Terrariet skal have et vandparti, der dækker omkring en fjerdedel af bunden, med omkring 5 cm vand og lave kanter eller en gren, så frøerne nemt kommer op igen. Brug blødt, pH-neutralt vand uden klor, fx osmosevand eller postevand, der har stået mindst et døgn, til både vandparti og sprøjtning. Vandet skiftes mindst tre gange om ugen og helst hver dag. Padder optager stoffer gennem huden, så brug aldrig rengøringsmidler i eller omkring vandet.

LYS OG UVB

Om UVB er nødvendigt, er der ikke enighed om, men det anbefales, fordi D3 i pulverform alene ikke er en sikker løsning. Et UV-indeks på 2-3 ved den varmeste plads (Ferguson-zone 2) er passende, med skygge resten af terrariet, så frøerne selv kan vælge. Glas stopper UVB, og lysrørenes UVB aftager efter nogle måneder, uden at man kan se det, så de skal skiftes jævnligt. Giv 12-14 timers lys om dagen styret af et ur. Et svagt natlys gør det muligt at se frøerne jage, når hovedlyset er slukket.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

P. maculatus æder insekter og i naturen også mindre frøer. I terrariet bruges fårekyllinger, græshopper, fluer, møl og kalkorme, og foderdyrene må højst være så store som afstanden mellem frøens øjne. Unge frøer kan begynde på bananfluer. Voksne fodres 2-3 gange om ugen, unge dagligt. Fodr gerne, når lyset slukkes, men de fleste dyr tager også foder om dagen. Fjern levende foderdyr, der ikke er blevet ædt, så de ikke forstyrrer de hvilende frøer.

Foderdyrene fodres op inden fodring og drysses med et tilskud. En fast plan er et kalkrigt multivitamin ved hver fodring, kalk med magnesium hver fjerde gang, D3 hver ottende og A-vitamin hver tolvte. Giv kun få foderdyr ad gangen, for de pudser hurtigt pulveret af.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

ADFÆRD OG HÅNDTERING

P. maculatus er sky og ligger det meste af dagen skjult eller nedgravet. Om natten bliver den aktiv, klatrer og går på jagt. Hannerne kalder med et højt, kort kvæk, der gentages med mellemrum.

Arten kan holdes som par eller trio, en han og to hunner, og den er ikke aggressiv over for artsfæller. Dyrene skal dog være omtrent lige store, for større frøer kan æde mindre. Frøen bør ikke håndteres, fordi stoffer fra menneskehud let optages gennem frøhuden. Skal den flyttes, så lad den gå eller hoppe ned i en beholder. Er håndtering uundgåelig, så skyl hænderne grundigt i rent vand uden sæbe før og vask dem med sæbe bagefter.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hunnerne bliver i gennemsnit større og mere buttede end hannerne. Hannen kendes på den sorte strubesæk med en ofte gul hudplade ovenpå og på kaldet. Alderen ved kønsmodenhed er ikke dokumenteret.

PARRING

I naturen yngler *Phlyctimantis maculatus* i regntiden. Hannerne samles ved vandet sidst på eftermiddagen eller tidligt på aftenen og kalder, først fra vandet, skjult under overhængende planter, senere fra planter op til 50 cm over vandet. En villig hun, der kommer til, bliver omklamret af hannen.

I fangenskab efterlignes årstiderne: en tør periode på omkring to til tre måneder, hvor bunden er dyb og holdes let fugtig, fordi frøerne graver sig ned, og derefter en våd periode om sommeren med 80-100 % luftfugtighed og sprøjtning flere gange om dagen. Lys og temperatur ændres ikke. Vandpartiet skal have vandplanter, som æggene kan sættes på.

ÆG OG HALETUDSER

Æggene sættes enkeltvis eller i små rækker på planter lige under vandoverfladen. En lægning er på op til 300 æg, og en hun kan lægge to til tre gange om året. Det mindste antal er ikke dokumenteret. Der er ingen yngelpleje. Flyt planterne med æggene til et separat opdrætskar med akvarieplanter og 24 °C varmt vand.

Haletudserne bliver store og fiskeagtige, op til 13 cm lange, med en høj halebræmme, der begynder helt oppe på hovedet. De fodres med alger, finthakkede fiskefoderflager og knuste akvarieplanter. God vandkvalitet er altafgørende. Fejlernæring og dårlige forhold i opdrætskarret giver formentlig misdannelser, fx haletudser uden forben eller med forkrøblede forben.

Læs mere: Opdræt af haletudser

METAMORFOSE

Ved 24 °C klækker æggene efter 3-5 dage. Haletudserne er usædvanligt længe om at blive til frøer: forvandlingen begynder efter omkring fem måneder og er afsluttet efter omkring ti. Når forvandlingen begynder, skal karret dækkes med net, så ungerne ikke stikker af.

Når forbenene bryder frem, lægges flydende korkflager eller et skrånende landparti i karret, så ungerne kan kravle op, og der skal være levende foder klar.

OPDRÆT AF UNGER

De nyforvandlede unger fodres dagligt med små levende foderdyr som bananfluer og nyklækkede fårekyllinger, drysset med tilskud. De skal have et fugtigt, men godt ventileret opdrætsterrarie med skjul og en lav vandskål. Hold dem i hold af nogenlunde samme størrelse, for større frøer æder mindre. Vækst og alder ved flytning til voksenterrariet er ikke dokumenteret.

Sundhed og typiske fejl

Phlyctimantis maculatus er hårdfør, når pasningen er i orden. De typiske problemer er:

- Svampe-, bakterie- og tarmparasitinfektioner, især i et beskidt terrarie eller ved forkert fugt, temperatur eller lys.
- Smitte fra nye dyr. Hold dem i karantæne i et par uger, og lad dem gerne teste for chytridsvamp (Batrachochytrium dendrobatidis), der dræber frøer i stor stil.
- Knoglesygdom ved mangel på kalk og D3. Den er svær at helbrede, når den først er opstået.
- Misdannelser ved forvandlingen, formentlig på grund af forkert foder til forældre eller haletudser.

Søg en dyrlæge med forstand på padder, hvis frøen bliver mindre aktiv, taber sig, æder dårligt eller får hudforandringer eller unormal afføring. Tag gerne frisk afføring med til undersøgelse.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.